

การพัฒนานโยบายการจัดบริการทางสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุใน อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย*

DEVELOPMENT OF APPROPRIATE SOCIAL SERVICE POLICY FOR THE ELDERLY IN SAKHRAI DISTRICT, NONG KHAI PROVINCE

ภณชิตลา น้อยเจริญ¹, พระครูปริยัตริรัตนาลงกรณ์ (สิงหา มุ่งหมาย)², ทองคำ ดวงชั้นเพชร³
และ อริย์รัช เลิศรวมโชค⁴

Phunthila Noicharoen¹, Phrakurpariyatratthanarongkron (Singha Mungmai)², Thongkum Duankhunphet³
and Arithat Loesruamchok⁴

¹⁻⁴มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

¹⁻⁴Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding Author's Email: warissa2023@gmail.com

วันที่รับบทความ : 25 กันยายน 2568; วันแก้ไขบทความ 2 ตุลาคม 2568; วันตอบรับบทความ : 2 ตุลาคม 2568

Received 25 September 2025; Revised 2 October 2025; Accepted 2 October 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับสภาพปัญหาเกี่ยวกับนโยบายการจัดบริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ 2) ระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการบริการสังคมของผู้สูงอายุ 3) ข้อเสนอแนะต่อการนโยบายนโยบายการให้บริการทางสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ และ 4) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนานโยบายการจัดบริการทางสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุในอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้สูงอายุ จำนวน 366 คน คำนวณจากวิธีการของยามานะ และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 คน เป็นการกำหนดแบบ

Citation:

* ภณชิตลา น้อยเจริญ, พระครูปริยัตริรัตนาลงกรณ์ (สิงหา มุ่งหมาย), ทองคำ ดวงชั้นเพชร และ อริย์รัช เลิศรวมโชค. (2568). การพัฒนานโยบายการจัดบริการทางสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุในอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย. วารสารสหศาสตร์ การพัฒนาสังคม, 3(5), 1023-1033.

Phunthila Noicharoen, Phrakurpariyatratthanarongkron (Singha Mungmai), Thongkum Duankhunphet and Arithat Loesruamchok. (2025). Development of Appropriate Social Service Policy for The Elderly in Sakhrai District, Nong Khai Province. Journal of Interdisciplinary Social Development, 3(5), 1023-1033.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

เฉพาะเจาะจง ใช้แบบสอบถาม มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .976 และแบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการวิจัย ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการพรรณนาและอภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับสภาพปัญหาเกี่ยวกับนโยบายการจัดบริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับสูง 2) ระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการบริการสังคมของผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับสูง 3) ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนานโยบายการ คือ ควรพิจารณาปรับเพิ่มสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจในปัจจุบัน ควรมีการเพิ่มงบประมาณในบัตรสวัสดิการแห่งรัฐให้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตประจำวัน 4) แนวทางการพัฒนานโยบายการจัดบริการทางสังคม (1) พัฒนารายได้ผู้สูงอายุจากภาระสู่พลังทางเศรษฐกิจ (2) ดูแลสุขภาพด้วยระบบเชิงรุก ไม่ใช่การรอป่วย (3) พัฒนาการศึกษาโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังในโลกดิจิทัล (4) พัฒนาที่อยู่อาศัยด้วยภาวะสูงวัยในบ้านเดิมอย่างปลอดภัย (5) พัฒนากิจกรรมนันทนาการให้รู้สึกว่ามีคุณค่าไม่ถูกลืม (6) พัฒนาศูนย์ที่ฟังที่เข้าถึงง่ายและไว้วางใจได้ และ (7) พัฒนาการให้บริการด้วยหัวใจ ไม่ใช่แค่ทำตามหน้าที่

คำสำคัญ: นโยบาย , ผู้สูงอายุ, บริการทางสังคม

Abstract

This research aimed to study: 1) the level of problems related to social service policies for the elderly, 2) the level of needs for social welfare and services for the elderly, 3) suggestions for appropriate social service policies for the elderly, and 4) to propose guidelines for developing appropriate social service policies for the elderly in Sra Khrai District, Nong Khai Province. The sample consisted of 366 elderly individuals, calculated using Yamane's formula, and 12 key informants, selected through a purposive sampling method. Questionnaires, with a reliability of 0.976, and interviews were used as research instruments. Quantitative data were analyzed using mean and standard deviation, while qualitative data were analyzed using descriptive and discussion methods.

The research findings were as follows: 1) The overall level of problems related to social service policies for the elderly was high. 2) The overall level of

needs for social welfare and services for the elderly was high. 3) Suggestions for policy development included: adjusting the elderly living allowance to be in line with the current economy and increasing the budget in the state welfare card to be sufficient for daily living. 4) The guidelines for developing social service policies were: (1) Developing the income of the elderly from a burden to an economic force. (2) Providing proactive healthcare, not waiting until they are sick. (3) Developing education to leave no one behind in the digital world. (4) Developing housing to support safe aging in place. (5) Developing recreational activities to help them feel valued and not forgotten. (6) Developing accessible and trustworthy support centers. (7) Developing services with a compassionate heart, not just by fulfilling duties.

Keywords: Policy, The Elderly, Social Services

บทนำ

ใน พ.ศ. 2566 ไทยมีประชากรอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 13,193,247 คน จากประชากรทั้งหมด 66,052,615 คน หรือร้อยละ 19.97 แสดงให้เห็นว่า ไทยใกล้เป็นสังคมสูงอายุโดยสมบูรณ์แล้ว โดยผู้สูงอายุไทยมีแนวโน้มอยู่ตามลำพังเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 8.7 ใน พ.ศ. 2557 มาเป็นร้อยละ 12 ใน พ.ศ. 2564 ดัชนีการสูงอายุแลอัตราร้อยละของประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นต่อเนื่องนับจาก พ.ศ. 2557 ส่งผลให้จำนวนประชากรวัยแรงงานที่จะสามารถเกื้อหนุนผู้สูงอายุ 1 คน ลดลงจาก 4.62 คน ใน พ.ศ. 2557 เหลือ 3.22 คน ใน พ.ศ. 2566 (กรมกิจการผู้สูงอายุ. 2567) สาเหตุสำคัญของการเพิ่มสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุอย่างรวดเร็ว สืบเนื่องมาจากปัจจัยสำคัญ 2 ประการ คือ การลดลงของภาวะการณ้เจริญพันธุ์หรือการเกิดน้อยลง ประการต่อมาคือ การลดภาวะการณ้ตายทำให้อายุคนไทยยืนยาวขึ้น (ปราโมทย์ ปราสาทกุล. 2556)

การเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และโครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างซับซ้อน อาทิ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและสถาบันครอบครัว ประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (Complete Aged Society) โครงสร้างครอบครัวเปลี่ยนจากครอบครัวขยายเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ประกอบกับการย้ายถิ่นของวัยแรงงานเข้าสู่เมือง

ใหญ่ ทำให้ผู้สูงอายุในพื้นที่ชนบทอย่างอำเภอสระใครจำนวนมากต้องอยู่ตามลำพังหรือกับคู่สมรสสูงวัย ขาดผู้ดูแลหลัก สถาบันครอบครัวที่เคยเป็นกลไกหลักในการเกื้อหนุนจึงอ่อนแอลง ทำให้ผู้สูงอายุต้องพึ่งพิงสวัสดิการจากภาครัฐมากขึ้น บริบททางเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่อำเภอสระใครมีลักษณะเป็นสังคมชนบท ทำให้เมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุจึงขาดหลักประกันรายได้ที่เพียงพอ ความต้องการสวัสดิการด้านการเงิน (เบี้ยยังชีพ) และการส่งเสริมอาชีพจึงสูงเป็นพิเศษ การเข้าถึงบริการสุขภาพและความตระหนักรู้ที่เพิ่มขึ้น ผู้สูงอายุมีความต้องการบริการด้านสุขภาพสูงขึ้นตามวัยที่เพิ่มขึ้น และการส่งเสริมสุขภาพ ขณะเดียวกัน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่กว้างขวางขึ้นทำให้ผู้สูงอายุและชุมชนตระหนักถึงสิทธิที่พึงได้รับจากภาครัฐมากขึ้น จึงเกิดเป็นการแสดงออกซึ่งความต้องการ (Expressed Needs) ที่ชัดเจนและสูงขึ้นกว่าในอดีต

จากสถานการณ์ของผู้สูงอายุของประเทศไทยและจากการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมและหนึ่งในหน้าที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องทำ ก็คือ การส่งเสริมพัฒนาสตรี เด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุและพิการ จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษา “การพัฒนา นโยบายการจัดบริการทางสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุในอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย” เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนา นโยบายการจัดบริการทางสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุและเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้สูงอายุอย่างแท้จริงและอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสภาพปัญหาเกี่ยวกับนโยบายการจัดบริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุในอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อศึกษาระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการบริการสังคมของผู้สูงอายุในอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะต่อกรนโยบายการให้บริการทางสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุในอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย
4. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนา นโยบายการจัดบริการทางสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุในอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 การวิจัยระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

2.1.1 ประชากรในการวิจัย คือ ผู้สูงอายุในอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย จำนวน 4,198 คน (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย. 2566)

2.1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้สูงอายุในอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน่ (1973) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 366 คน

2.1.3 การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ

2.2 การวิจัยระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

2.2.1 ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้บริหาร องค์กรบริหารส่วนตำบลละ 1 คน ผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการจัดการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ องค์กรบริหารส่วนตำบลละ 1 คน และผู้นำชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบลละ 2 คน รวมเป็นผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 12 คน

2.2.2 เป็นการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง

3. การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

3.1.1 กำหนดเนื้อหาของแบบสอบถาม ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยการศึกษาข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดตัวแปรการวิจัยและเนื้อหาของแบบสอบถาม

3.1.2 ร่างเครื่องมือการวิจัยแบบสอบถาม ตามประเด็นที่กำหนดให้ครอบคลุมทุกตอน

3.1.3 นำเสนอเครื่องมือการวิจัยให้ที่ปรึกษางานวิจัยตรวจสอบ

3.1.4 แก้ไขเครื่องมือการวิจัยตามคำแนะนำ และจัดทำเครื่องมือการวิจัยฉบับสมบูรณ์

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

กำหนดแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ ตามตัวแปรการวิจัย

3.3 การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการโดยการหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างและไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 ชุด โดยวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .976

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1.1 การวิจัยระยะที่ 1 ดำเนินการโดยการใช้แบบสอบถาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากผู้สูงอายุหรือตัวแทนผู้สูงอายุ จำนวน 366 ชุด ซึ่งผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยดำเนินการแจกและเก็บแบบสอบถามคืนจนครบตามจำนวน

4.1.2 การวิจัยระยะที่ 2 ดำเนินการโดยการใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In – Depth Interviews) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากผู้บริหาร บุคลากรผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามนโยบายการบริการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ และผู้นำชุมชน ซึ่งผู้วิจัยและคณะเป็นผู้ดำเนินการสัมภาษณ์

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.2.1 การวิจัยระยะที่ 1 จะทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเครื่องคอมพิวเตอร์ ด้วยสถิติพรรณนา จะเป็นการวิเคราะห์ขั้นตอนที่นำเสนอการพรรณนาลักษณะของข้อมูล โดย ข้อมูลทั่วไป ใช้สถิติร้อยละ ค่าความถี่ สถิติที่ใช้ในการวัดระดับสภาพปัญหาและความต้องการในการรับบริการทางสังคมของผู้สูงอายุ ในอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจะใช้วิธีการพรรณนา และอธิบายผลที่ได้จากการศึกษาตัวแปรต่าง ๆ ว่ามีลักษณะสอดคล้องหรือแตกต่างจากการวิเคราะห์ในเชิงปริมาณอย่างไร เพื่อให้การสรุปและการเสนอแนะในมุมมองและความสัมพันธ์ในแต่ละมิติเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือและความเชื่อมั่นให้กับงานวิจัยในเชิงวิชาการ

ผลการวิจัย

1. ระดับสภาพปัญหาเกี่ยวกับนโยบายการจัดบริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุในอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับสูง
2. ระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการบริการสังคมของผู้สูงอายุในอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับสูง
3. ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนานโยบายการให้บริการทางสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุในอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะ คือ ควรพิจารณาปรับเพิ่มสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจในปัจจุบัน ควรมีการเพิ่มงบประมาณในบัตรสวัสดิการแห่งรัฐให้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตประจำวัน ควรมีการให้บริการตรวจสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุที่ไม่สะดวกในการเดินทางไปรับบริการสาธารณสุข
4. แนวทางการพัฒนานโยบายการจัดบริการทางสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุในอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย คือ (1) พัฒนารายได้ผู้สูงอายุจากภาระสู่พลังทางเศรษฐกิจ (2) ดูแลสุขภาพด้วยระบบเชิงรุก ไม่ใช่การรอป่วย (3) พัฒนาการศึกษาโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังในโลกดิจิทัล (4) พัฒนาที่อยู่อาศัยด้วยภาวะสูงวัยในบ้านเดิมอย่างปลอดภัย (5) พัฒนากิจกรรมนันทนาการให้รู้สึกว่ามีคุณค่าไม่ถูกลืม (6) พัฒนาศูนย์ที่ฟังที่เข้าถึงง่ายและไว้วางใจได้ และ (7) พัฒนาการให้บริการด้วยหัวใจ ไม่ใช่แค่ทำตามหน้าที่

อภิปรายผล

1. ระดับสภาพปัญหาเกี่ยวกับนโยบายการจัดบริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุในอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้สูงอายุได้รับการบริการสังคมจากองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นหน่วยงานที่ไม่ได้เป็นหน่วยงานที่กำหนดนโยบายโดยตรง แต่เป็นการจัดบริการทางสังคมที่เกิดจากการออกแบบนโยบายแบบบนลงล่าง (Top-Down Approach) นโยบายส่วนใหญ่ถูกกำหนดจากส่วนกลาง ทำให้ขาดความยืดหยุ่นและไม่สอดคล้องกับบริบททางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจที่แตกต่างกันของแต่ละพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ผลการวิจัยสนับสนุนแนวคิดคลาสสิกของ Pressman และ Wildavsky (1984) ที่ชี้ว่ายิ่งนโยบายมีความซับซ้อนและต้องผ่านจุดปฏิบัติการ หลายทอด (จากส่วนกลาง สู่อำเภอ สู่อำเภอ) โอกาสที่นโยบายจะล้มเหลวหรือถูก

ปิดเป็อนก็ยั้งสูงขึ้และศคคัพัฒน์ ยอดเพชร (2562) ที่เน้นย้าถึงความสำคัญอง "ชุมชนเป็นฐาน" (Community-Based) ในการดูแลผู้สูงอายุ

2. ระดับความต้งองการในการจัดสวัสดิการบริการสังคมองผู้สูงอายุในอำเภอสระไคร จ้งหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเปลียนแปลงองสังคม เศรษฐกิจ และโครงสร้างประชากรที่เปลียนแปลงไปอย่างซับซ้อนทำให้ผู้สูงอายุในพื้นที่ชนบท อย่างอำเภอสระไครจ้งนวนมากต้งองอยู่ตามลำพังหรือกับคู่สมรสสูงวัย ขาดผู้ดูแลหลัก สถาบันครอบครัวที่เคยเป็นกลไกหลักในการเกื้อหนุนจ้งอ่อนแอลง ทำให้ผู้สูงอายุต้งองพึ่งพิงสวัสดิการจากภาครัฐมากขึ้น จึงทำให้ระดับความต้งองการในการจัดบริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุในอำเภอสระไคร จ้งหวัดหนองคายอยู่ในระดับสูง ซึ่งผลการวิจัยที่พบไม่สอดคล้องกับงานวิจัยองสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 3 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงองมนุษย์ (2565) ศึกษา รูปแบบที่เหมาะสมองการจัดบริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะเลียงดูครอบครัว : ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตกลุ่มจ้งหวัดภาคกลางตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่า ความต้งองการที่จะได้รับบริการทางสังคม ในภาพรวมมีความต้งองการระดับน้อย

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนานโยบายการจัดบริการทางสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ในอำเภอสระไคร จ้งหวัดหนองคาย สรุปได้ว่า ผู้สูงอายุในอำเภอสระไครประสบกับสภาพ ปัญหาเกี่ยวกับนโยบายการจัดบริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุในภาพรวมอยู่ในระดับสูง และมีความต้งองการในการจัดสวัสดิการบริการสังคม อยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน พร้อมกับเสนอแนะ ให้หน่วยงานภาครัฐโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่พิจารณาปรับเพิ่มสวัสดิการ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจในปัจจุบัน ควรมีการเพิ่มงบประมาณในบัตรสวัสดิการแห่งรัฐให้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตประจำวัน ควรมีการให้บริการตรวจสุขภาพ สำหรับผู้สูงอายุที่ไม่สะดวกในการเดินทางไปรับบริการสาธารณสุข ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ประกอบด้วย

1.1 การจัดบริการสังคมด้านรายได้และการมีงานทำ ภาครัฐควรมีนโยบายรองรับผู้สูงอายุที่มีภาวะ โดยการสร้างหลักประกันรายได้และการมีงานทำอย่างชัดเจนในยุทธศาสตร์

ของแผนพัฒนาผู้สูงอายุ เพื่อเปลี่ยนผู้สูงอายุจาก "จากภาระสู่พลังทางเศรษฐกิจ"

1.2 การจัดการบริการสังคมด้านสุขภาพอนามัย ภาครัฐควรมีนโยบายส่งเสริมการดูแลสุขภาพและจัดการสุขภาพในระดับชุมชนของผู้สูงอายุอย่างยั่งยืน เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาสุขภาพในระยะยาวของผู้สูงอายุ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุคือ "ต้องการระบบเชิงรุก ไม่ใช่การรอป่วย"

1.3 การจัดการบริการสังคมด้านการศึกษา ภาครัฐควรมีการจัดทำหลักสูตรที่มีความหลากหลายและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และการเปลี่ยนแปลงของลักษณะทางสังคมในปัจจุบันที่ต้องอาศัยระบบของเทคโนโลยีและดิจิทัลเพื่อรองรับการบริการสังคมตามสิทธิต่าง ๆ จากภาครัฐ ภายใต้รูปแบบ "อย่าทิ้งใครไว้ข้างหลังในโลกดิจิทัล"

1.4 การจัดการบริการสังคมด้านที่อยู่อาศัย ภาครัฐควรมีนโยบายการจตุสรรมงบประมาณสำหรับรองรับสังคมผู้สูงอายุที่อาจประสบปัญหาด้านที่อยู่อาศัย เพื่อให้ผู้สูงอายุเป็นผู้มีภาวะ "สูงวัยในบ้านเดิมอย่างปลอดภัย"

1.5 การจัดการบริการสังคมด้านนันทนาการ ภาครัฐควรมีการบูรณาการในการออกแบบกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุและกิจกรรมที่ผู้สูงอายุสามารถเข้าร่วมได้กับช่วงวัยอื่น ๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุรู้สึกถึง "คุณค่าของการไม่ถูกลืม"

1.6 การจัดการบริการสังคมด้านกระบวนการยุติธรรม ภาครัฐควรมีการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับสังคมผู้สูงอายุในการช่วยเหลือผู้สูงอายุ ไม่ให้ถูกลูกหลานเอาเปรียบ ฉ้อโกง ในส่วนของทรัพย์สิน มรดก หรือแม้กระทั่งการทำร้าย เพื่อให้ผู้สูงอายุมี "ที่พึ่งที่เข้าถึงง่ายและไว้วางใจได้"

1.7 การจัดการบริการสังคมด้านบริการทางสังคมทั่วไป ภาครัฐควรจัดการบริการสังคมทั่วไปในรูปแบบของการบูรณาการร่วมกันเพื่อให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดี สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ รวมถึงสามารถใช้เทคโนโลยีขั้นพื้นฐานมาช่วยในการจัดการชีวิตให้เกิดความสะดวกสบายได้มากขึ้น ภายใต้การ "บริการด้วยหัวใจ ไม่ใช่แค่ทำตามหน้าที่"

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป จากผลการวิจัยที่ค้นพบทำให้เห็นถึงสภาพปัญหาเกี่ยวกับนโยบายการจัดการบริการทางสังคม และความต้องการในบริการทางสังคมที่ผู้สูงอายุสะท้อนให้เห็น ดังนั้นในส่วนของหน่วยงานภาครัฐโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นหน่วยงานในนำนโยบายเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการทางสังคมแก่ผู้สูงอายุจึงต้องมีการพัฒนานโยบายการจัดการบริการทางสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุโดยทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์ในการพัฒนานโยบายการจัดการบริการทางสังคมที่เหมาะสม

สำหรับผู้สูงอายุ และการศึกษาการบูรณาการตามหลักพุทธธรรมการพัฒนานโยบายการ
จัดบริการทางสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความเมตตาอนุเคราะห์ เกื้อกูลจากบุคคล และผู้เกี่ยวข้อง
ในการทำวิจัยทั้งหลาย ตั้งแต่ช่วงเริ่มดำเนินการ และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัย
จนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ กราบขอบพระคุณพระภิกษุ
วัชรมนี,ดร. รองอธิการบดีวิทยาเขตหนองคาย พระครูโพธิชยานุสิฐ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายบริหาร
พระมหาประหยัด ปญญาโร,ดร. ผู้อำนวยการสำนักวิชาการวิทยาเขตหนองคาย ที่ปรึกษา
โครงการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชนและผู้สูงอายุ ในพื้นที่
อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามและให้
ข้อมูลในการวิจัย จนผู้วิจัยและคณะวิจัย สามารถทำการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2567). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2566. กรุงเทพมหานคร: กระทรวง
พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- ประสิทธิ์ เจตน์ทรงธรรม. (2566). ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการนำนโยบาย
สวัสดิการผู้สูงอายุไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด
สมุทรปราการ. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 7(4), 1343-1353.
- ปราโมทย์ ปราสาทกุล. (2556). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2556. กรุงเทพมหานคร: บริษัท
อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2562). การพัฒนาระบบการดูแลทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทย.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย. (2566). รายงานจำนวนผู้สูงอายุ
จังหวัดหนองคาย. หนองคาย: สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย.

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 3. (2565). รูปแบบที่เหมาะสมของการจัดบริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะเสี่ยงดูครอบครัว : ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง. โครงการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการพัฒนาศังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

Pressman, J. L., & Wildavsky, A. (1984). Implementation. 3rd ed. California: University of California Press.

Yamane Taro. (1973). Statistics an Introductory Analysis. 3rd ed. New York: Harper and Row.